

66

LKA

EG LUTĖ

OCTOBER

1996

SPALIS

Vol. 47 / Nr. 8

E G L U T Ė

SPALIS / OCTOBER / 1996 Vol. 47 / Nr. 8

TURINYS

- 1 TRYS DRAUGAI, *Eugenija Sinadskytė*
- 3 VAIDUOKLIUKAS, *Otfrydas Proisleris*
- 4 RAGANIUKĖ, *Indrė Žostautaitė*
- 5 MŪSŲ KŪRYBA
- 7 JEI NEBŪTŲ KALBOS – TAI NEBŪTŲ LIETUVOS
- 8 IŠ PASAKŲ SKRYNIOS
- 13 TAUTODAILĖ
- 15 TIKIU, *Irena Šerelienė*
- 18 IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO
- 22 SAPNAS, *Justinas Marcinkevičius*
- 23 SPORTAS, *Edvardas Šulaitis*
- 27 ZUIKIS PUIKIS, *Eduardas Mieželaitis*
- 30 GALVOSŪKIAI
- 33 JUOKŲ MAIŠELIS
- 34 DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Viršelis Baltijos Udrytės

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata – 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus – 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Redakcinis kolektyvas: Alicija Brazaitienė, Vida Brazaitytė, Regina Kučienė,
Aldona Rauchienė, Vida Rimienė, Edvardas Šulaitis, Irena Šerelienė.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

TECHNINĖ REDAKTORĖ: Audronė Norušienė

ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučas

13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Tel. (708) 301-6410; Fax: (708) 301-6410

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50, to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTE, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.
Printed by DRAUGAS, Chicago, IL 60629.

TRYS DRAUGAI

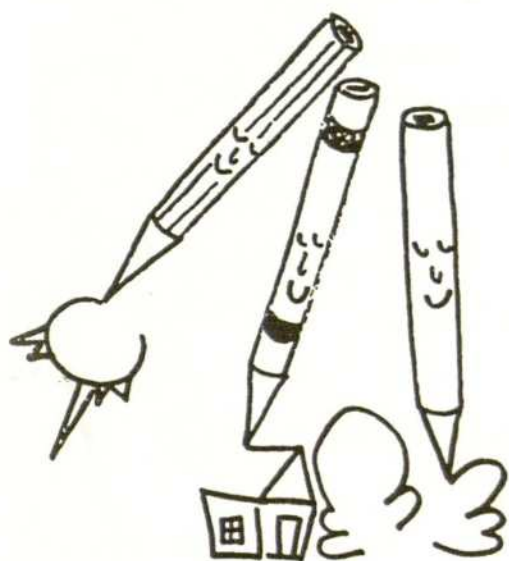
Eugenija Sinadskytė

Į mokyklą keliuku
Skuba, rieda jie kartu:
Ir plunksnelė,
Ir pieštukas,
Ir trintukas striukas - bukas.

Štai gegutė jų užklausė:
— Pasakykite pirmiausia,
Kas mokykloj iš trijų,
Naudingiausias iš visų?

— Aš, pieštukas!
— Aš, plunksnelė!
Aš, trintukas, visagalis!
Šaukia jie visi kartu.
O gegutė jiems: — Ku - ku,
Pasakykit iš eilės,
Ką kuris daryt turės.

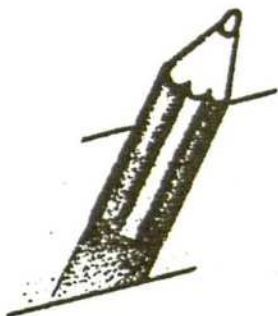
Plunksnelė:

— Abėcėlę parašysiu
Ir vaikučius pamokysiu.
Tekartoja tiek ilgai,
Kol išmoks ją mintinai.

Pieštukas:

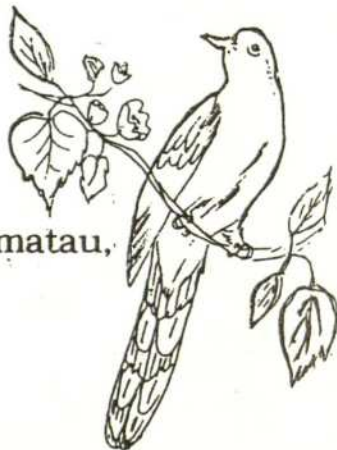
— O aš skaičius išvedžiosiu,
Plius ir minus ženklus duosiu.
Mokinukai pagalvos
Ir atsakymus žinos.

Trintukas:

— Man ant stalo teks gulėti,
Raides ir skaičius stebėti.
Jei rašys kas negerai,
Pilveliu ištrinsiu tai!

— Ku - kū, ku - kū, kaip matau,
Visi svarbūs, tad sakau:
Jei mokyklą tu lankai,
Juos turėti privalai!

Vaiduokliukas

Otfrydas Proisleris

Vaiduokliukas nuo senų senovės gyveno pilyje. Jis buvo iš tų ramių mažų naktinių vaiduoklių, kurie niekam nedaro nieko bloga.

Vaiduokliukas greitai nuskriejo aukšto laiptais žemyn. Paskui šmurkštelėjo į vestibulį, vedantį į pilies kiemą.

Tačiau kaip tik tą rytą ponas mokytojas buvo atsivedęs į pilies muziejų savo klasę... ir kaip tik tą akimirką iš kito galo įžengė į vestibulį.

Kai vaikai išvydo vaiduokliuką, mergaitės ėmė spiegti, o berniukai šaukti:

— Vaiduoklis! Vaiduoklis!

Vestibulyje kilo pragariškas triukšmas. Vaiduokliukas, nepripratęs prie vaikų riksmo, taip išsigando, kad tučtuojau pabėgo.

Vaikams pasirodė, kad vaiduokliukas jų bijo.

— Greičiau, greičiau! – ėmė šaukti berniūkščiai. — Mes ji pasivysim ir pagausim!

Šaukdami kaip indėnai, jie pasileido per vestibulį ir išvirto pro duris...

* * * * *

Raganiukė

Indrė Žostautaitė

Ar jūs žinote, ar ne?
Raganiukė buvo čia.
Bet kol jos čionai nėra,
Apsakysiu apie ją.

Susivėlus, nesiprausęs
Ir po suodžius išsirausęs.
Mėgsta ji pasmaliziauti,
Visko nori paragauti.

Valgo tortą, geria pieną,
Laižo ji ledus, uogienę.
Ar jūs tikite, ar ne?
Raganiukė buvo čia.

MŪSŲ KŪRYBA

Rašo Maironio lituanistinės mokyklos (Lemonte) mokiniai

GINTARAS

Gintaras yra susidareęs po daug milijonų metų iš medžių saku. Gintarą galime surasti Baltijos jūroje ir žemėje. Po audros jūra išmeta daug gintaro gabalų ant kranto. Žmonės renka gintarą ir iš jo daro visokius papuošalus. Gintaras daugiausia yra geltonos spalvos, bet yra irgi raudonas, juodas, rudas, oranžinis ir kartais turi vabzdžių viduje. Palangoje yra gražus gintaro muziejus, kurį mes šią vasarą aplankėme. Tenai mes matėme daug gražių gintaro dirbinių. Lietuvės mergaitės mėgsta puoštis gintarais: karoliais, žiedais, auskarais ir apyrankėmis. Aš patariu visiems, lankant Lietuvą, pamatyti Gintaro muziejų Palangoje.

Aleksas Modestas – 5 klasė

* * * * *

Raudono, geltono, juodo
gintaro tiek daug spalvų.

Kaip auksinė žuvytė,
jis gražiai žiba.

Undinė mums gintarą
išmetė iš jūros iš savo pilies.

Norėjo duoti žemės
žmonėm auksinę dovaną.

Aleksas Modestas – 5 klasė

Gintaro yra įvairiaspalvio:
raudono, geltono ir rudo.
Jis pavirto iš medžių saku,
Ir iš krantų, ir iš bangų.
Ir gintarai tikrai yra gražūs.
Ir žiba, kaip saulutės spinduliai.

Viktoras Česas – 5 klasė

LIETUVA

Kiekvieną vasarą aš galvoju apie gražią Lietuvą, iš kur mūsų tėvai atvažiavo. Kada aš nuvažiuoju į Lietuvą, aš galiu matyti Gediminą ir Vytautą, jojančius ant arklių ir vedančius Lietuvos kariuomenę į karą su kryžiuočiais. Aš matau Basanavičių ir Kudirką, rašančius apie Lietuvą lietuviškai ir matau, kaip lietuviai kentėjo per visus amžius nuo kryžiuočių, carų iki komunistų. Tiesa, kad mūsų tėvai išlaikė lietuviškumą. Mes galime šiandien džiaugtis ir sakyti kitiems, kad esu lietuvis ir didžiuojuosi, kad turiu tokią gražią kultūrą ir tokią gražią istoriją.

Arūnas Karalis – 9 kl.

KĄ MAN REIŠKIA LAISVĖ

Man laisvę reiškia paukštis, kuris tik išlėkė iš namų. Jis buvo uždarytas narve, ir niekas jam neleido išskristi. Jis kovojo ir kovojo išskristi iš narvo. Pagaliau jam leido išskristi iš narvo.

Taip buvo Lietuvoje. Rusija užkariavo Lietuvą. Lietuviai nieko negalėjo daryti be rusų leidimo. Lietuva kovojo su Rusija, ir Lietuva laimėjo.

Čia ir yra, ką man reiškia laisvė.

Rima Kuprytė – 6 kl.

JEI NEBŪTŲ KALBOS — TAI NEBŪTŲ LIETUVOS

Ar tu pažįsti lietuviškus paukščių vardus? Šioje dainelėje rasi vienuolika paukščių. Iš sumaišytų raidžių įrašyk paukščių vardus.

Paukščių dainelė

R. Skučaitė

Toks gražus šiandieną oras!

Susirinko paukščių choras.

Na, o kas bus chorvedys?

Paukščiai nutarė: **dgysai**. _____

Tuoj visi dainuos. Staiga,

Kad suriko **apūgpa**. _____

— Aš manau, kad mes šiandieną

Padainuosime po vieną!

— Kas čia ardo choro darną?

Ėmė karkt juodoji **nraav**. _____

— Aš galiu giedot ir vienas, —

Oriai ištare **rėvaansn**. _____

— Na, o ką kiti darys? —

Nesuprato **tyurvsy** _____

— Draugo giesmę išklausys! —

Sušnypstė pilka **sąžsi**. _____

— Tu, lakštute, privalai! —

Tarė broliai **laksaia**. _____

— Užgiedok sidabro trelę! —

Švelniai tarė **nkėralėa**. _____

— Kol nešvies danguj žvaigždutė,

Tol kukliai tylės **šutlaėtk**. _____

Šitiek laukti — per ilgai! —

Net supyko **ganavia**. _____

O vienam giedoti gėda, —

Ginčą pabaigė **edėpla**. _____

Atsakymai bus kitam „Eglutės“ numeryje

IŠ PASAKŲ SKRYNIOS

SPĄSTUOSE

Vytautė Žilinskaitė

Pelytė Ulė įkliuvo į spąstus. Įkliuvo ne visa – tik uodegėlė, o ir ta ne visa – pats jos galiukas. Čiakšt! – pliaukštelėjo vielos lankstis kaip tik tada, kai Ulė buvo bekandanti spirgą. Uodegą lyg ugnim nutvilkę. Ulė cyptelėjo iš skausmo ir visa sustiro.

— Taip ir maniau! – šūktelėjo šalia žvalus balsas.

Ulė pamanė, kad džiūgauja užpuolėjas. „Kad tik greičiau viskas baigtųsi ir negaučiau kankintis“, – tarė ji sau. Bet dėl viso pikto trūktelėjo uodegą: galgi pavyks išsprūsti! Vėl nutvilkę baisus skausmas, net akyse aptemo. Prisiminė ji, kaip mama daug sykių graudeno neliesti gardėsių, kada jie pasmeigti ar atskirai padėti. Prisiminė trumpauodegį pelėną, kažkada taip pat įkliuvusį į spąstus ir nusikandusį uodegą. Kaip iš jo šaipydavosi jaunos pelės, net Bukiu praminė, o jis dėl to slampinėjo vienišas ir su niekuo nedraugavo.

„Iš tiesų, greičiau mane pribaigtų“, – pakartojo sau Ulė ir vėl išgirdo:

— Taip ir žinojau! Kas pirmesnis – tas kvailesnis!

Šalia tupėjo žaidimų draugė Peipė, su kuria Ulė ėjo lenktynių, katra greičiau pačiups spirgą. Nors Ulė buvo mažesnė, bet pralenkė draugę, ir še tau!..

— Aš, – pasigyrė Peipė, – tyčia leidausi aplenkiamą, nes jaučiau, kad čia kažkas ne taip...

Ji apibėgo aplink spąstus, – iš toliau, kad pati neįkliūtų, – apžiūrėjo prispaustą uodegėlę ir tarė:

— Žinai, ką sugalvojau?

— Ką? – pagyvėjo Ulė, vildamasi, jog draugė surado būdą jai išgelbėti.

— Sugalvojau va ką: jeigu jau esi įkliuvusi, tai nors pagardaukim spirgo.

— Nenoriu, – sukuždėjo nusivylusi Ulė.

— Kad pati nenori, tai nors man paduok. Juk tau panosėj. Kam turi prapulti toks gardumynas!

— Pasiimk pati.

— Dar ko! Nori, kad pati įkliūčiau? Savanaudė! Nei pati ėda, nei kitam duoda – pasipiktino Peipė.

— Aš mirtim vaduojuos, o tau tik gardėsiai rūpi, – karčiai tarė Ulė.

— Draugę spaudžia badas, o tu tik dėl savo uodegos dejuoji, – atšovė Peipė.

Ulė pasijuto taip įskaudinta, kad net neatsiliepė.

— Jeigu į spąstus būčiau įkliuvusi aš, – klojo toliau Peipė, – tai visų pirma gražiai padėkočiau draugei, kad nepaliko bėdoje ir dar tupi šalia!

— Gali netupėti, – atsakė Ulė. — Niekas neprašo. Eik sau.

Įsižeidusi Peipė buvo benubėganti, bet apsigalvojo.

— Nors paklaustum, – tarė, – kam man reikalingas spirgas.

Bet Ulė nė nemanė klausti.

— Ogi tam, – pati atsakė Peipė, – kad jo kvapas neatviliotų čia

tavo priešų. Todėl būtina jį tuoj pat sudoroti.

— Jei taip, – tarė Ulė, – tai pati jį sukrimsiu.

— Na, na, na! – net pašoko Peipė. — Dar ne viską pasakiau! Ar žinai, kodėl prašiau spirgo sau? Ogi todėl, kad pasistiprinusi turėčiau

jėgų tave gelbėti!

— Tikrai? – pakėlė nustebusį snukutį Ulė.

— Tikriausiai! – patikino Peipė. — Juk tave bet kada gali užklupti katinas. O aš šmurkšt šen, šmurkšt ten ir nuviliočiau jį kitur. Arba gali ateiti namo šeimininkas ir tvoti tau pagaliu. O aš? Strykt jam ant bato, ir jis lapatai paskui mane. Bet tai dar ne viskas! Gali atsėlinti juodoji žiurkė, pameni, kaip vieną sykį ji mus vijosi?

— Negąsdink... – pašiurpo Ulė.

— ...atsėlina ir pražioja dantis kaip pjūklus, – varė įsismaginusi Peipė. — Aš trūkt jai už uodegos, o ji dui man iš paskos. Aš šmir į rūšį... ir... ir...

Ji staiga sukluso, net ausys pasistojo. Netoliese kažkas krebžtelėjo. Abi pelės apmirė. „Tikrai, greičiau sulaukčiau galo!“ – neviltینگai atsiduso Ulė. Bet daugiau joks garsas nesudrumstė tylos, ir Peipė užbaigė:

— Dabar supratai, kam man gardumynas?

— Taip, – atsakė Ulė. — Tuoju jį gausi.

Ji apžiojo spirgą ir nutraukė nuo vielos. Peipė prikišo arčiau

žabtelius, kad greičiau pasiimtų. Ir staiga vėl subrazdėjo – tik dar garsiau ir arčiau.

— Katinas! – sušvokštė Peipė, vienu ypu stvėrė spirgą Ulei iš dantų ir dingo kaip dūmas.

Iš tyko ėmė artėti žingsniai.

Ulė net neatsigręžė pažiūrėti, kas atsėlina. „Kad tai būtų šeimininkas su pagaliu. Tvočiau, ir baigta. Katinas mėgsta kartais pažaisti ir tiek prikankina, kad...”

— Viską girdėjau, – nutraukė jos mintis duslus balsas.

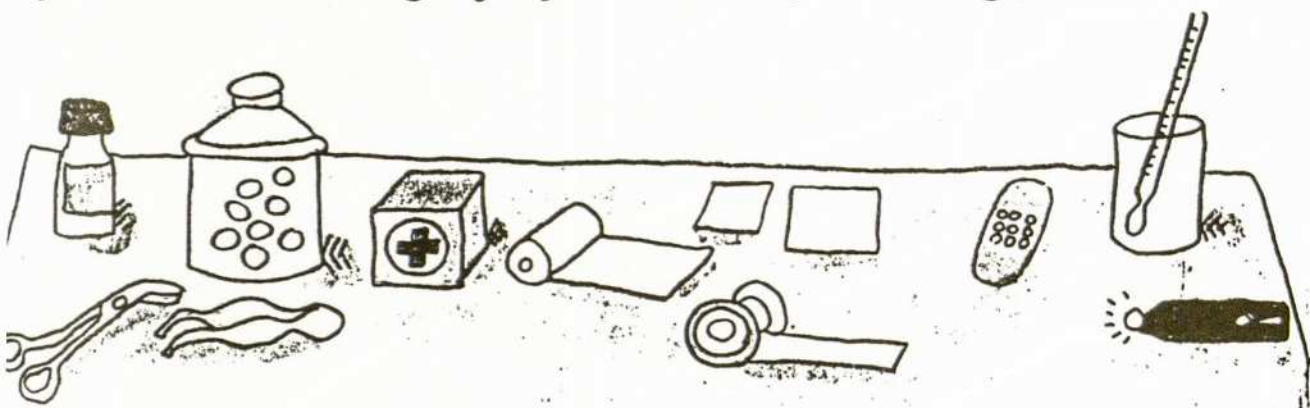
Ulė pakėlė akis ir išvydo pelėną Bukį – tą patį, kuris nusikando uodegą.

— Nežiūrėk ir necypsėk, – įsakė jis.

Lyg kas adatą būtų įdūręs į uodegą! Tai Bukis ją nukando, išlaisvindamas iš spąstų.

— Dabar sek paskui mane, – vėl paliepė.

Vargiu žingsneliu Ulė nutipeno jam iš paskos. Paėjėjęs Bukis sustojo ir ėmė ropštis ant sienos, kur kabojo namų vaistinė. Snukeliu pravėrė jos dureles ir įlindo. Netrukus grįžo su pleistro juoste. Ir ėmė atsargiai ją vynioti sužalotą Ulės uodegą.

— Čia dabar?

Kampe tupėjo Peipė ir sprogdino akis tai į tvarstomą Ulės uodegą.

tai į triūsiantį pelėną.

— Nagi kas čia dabar? – pakartojo ir iš nustebimo taip plačiai išsižiojo, kad spirgo galas iškrito ant grindų.

Ulė pažvelgė į savo draugę neabejodama, kad ši susigės ir apsiprašys palikusi ją vieną bėdoje. Na ir pasidžiaugs, jog viskas gerai baigėsi. Tačiau Peipė tik nusišaipė:

Striukis bukis su buke –

Tai porelė, ke ke ke!

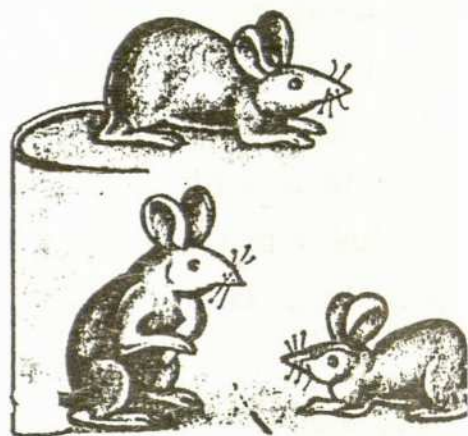
Bet jos akutės kalbėjo ką kita. Jos buvo pilnos pavydo. Regis, imtų ir pati sau nusikastų uodegą, jei būtų kam taip rūpestingai tvarstyti ir į saugią buveinę vesti. Ji kone gailėjosi, kad leidosi tada, prie spąstų, aplenkiamą. Tačiau vis tiek šaipėsi toliau:

Toks su tokia susitiko,

Kai be uodegų paliko...

Ulė nieko neatsakė išjuokėjai, tik nosisuko ir su pelėnu nubėgo tolyn.

— Ke... ke... ke... – tebekikeno Peipė nei šiokiu, nei tokiu balsu. Paskui čiupo nukritusį gardumyną, pakramtė ir tuoj išspjovė: kažkodėl jis pasidarė kartesnis už pipirą...

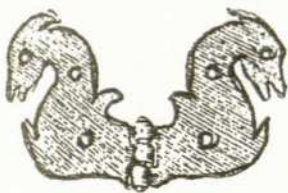

<i>spąstai</i>	–	<i>gaudymo prietaisas</i>
<i>spirgas</i>	–	<i>iš keptų lašinukų likęs gabalas</i>
<i>nutvilkti</i>	–	<i>nudegti, nudiegti</i>
<i>sustiro</i>	–	<i>sustingo</i>
<i>gardėsis</i>	–	<i>skanumynas</i>
<i>vildamasi</i>	–	<i>tikėdamasi</i>
<i>atsėlinti</i>	–	<i>prieiti</i>
<i>žabtai</i>	–	<i>burna, snukis</i>
<i>ropšti</i>	–	<i>sunkiai kopti, lipti</i>
<i>buveinė</i>	–	<i>gyvenamoji vieta</i>

TAUTODAILÈ

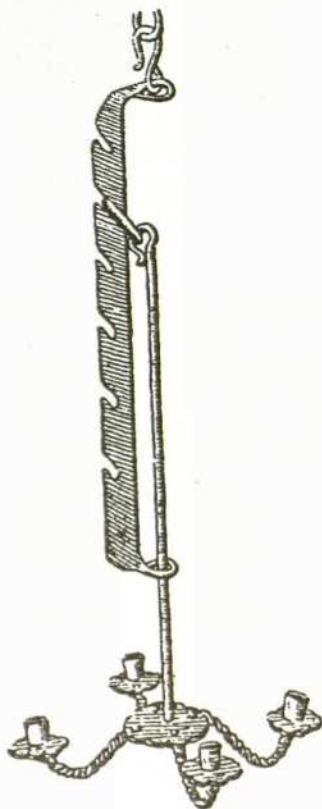
Geležies dirbiniai

Šiandieną tebeturime labai mažai išlikusių geležies dirbinių. Kaimuose geležies dirbiniai buvo vartojami tik tais atvejais, kai kita medžiaga netiko (pvz., dar net ir XIX amžiaus pradžioje statyboje kai kuriuose jungimuose naudodavo medžio kuolelius, o ne geležies vinis).

Geležies dirbiniai

Iš metalų, geležis buvo pigiausia ir lengviausiai apdirbama medžiaga, todėl kaimo kalviai (*asmenys, kurie dirbdavo arba kaldavo metalą*) ją daugiausiai vartojo. Geležį galima apdirbti dviem būdais: tirpdyti (*kaitinti geležį kol pavirsta skysčiu*) bei liedyti (*pilti į rėmus*) arba kūjais (*kalvio įrankis – didelis plaktukas*) kalti. Mūsų kaimų kalviai vartojo antrąjį būdą. Geležį reikėjo pirma įkaitinti iki raudonumo, nes tik tada metalą galėjo kalti, lenkti, sukti ir jungti. Kalviai naudojo įvairaus storio

Geležinis žibintas

Geležinis kryžius

„štangas" (*ilgus gabalus*), apvalius bei kampuotus stiebus ir skardą (*platų bei ploną metalo gabalą*).

Paprastas kalvis, naudodamas visas geležies rūšis, galėdavo jas gražiai ir įdomiai sujungti. Meniškus geležies dirbinius daugiausiai randame kapų kryžiuose, bažnyčių bokštų, varpinių ir medinių kryžių galų geležinėse užbaigose. Turime ir pavyzdžių: įvairių geležinių žvakidžių (nors labai daug darydavo iš medžio) ir arklių bei ančių pavidalo iš geležies kaltų spynų ir sąvarų (*durų suverimų*). Spynas ilgai dirbdavo, kartais net visus metus, bet užbaigtos puošdavo skrynes, spintas bei duris.

P. Galaunė, Lietuvių Liaudies Menas

Geležiniai kryžių galai

Irena Šerelienė

SIGUTĖS ANGELAS SARGAS

Pavakarys buvo nekarštas. Visi uodai jau buvo dingę. Tad, Sigutė su draugėmis Guoda ir Mirga išbėgo pažaisti kiemelin. Nutarė pasimiklinti sukamos virvės šokiniuos. Šokinėjo Guoda ir Mirga, o kai atėjo Sigutės eilė, ji paprašė draugių sukti virvę vis greičiau, ir greičiau, ir greičiau. Vikriai šokinėjo Sigutė, greit ir mikliai trepseno jos kojytės, kol...

— Siga, Sigute! – sušuko draugės ir, numetusios virvę, nubėgo prie jos.

Nukritusi ant plytinio grindinio, Sigutė pamažu, padedama draugių, kėlėsi. O, bet kaip jai skaudėjo abu nubrozdinti keliai! Ne tik skaudėjo, bet ir kraujavo...

Mama nuplovė ir aprišo keliukus, tėtis nušluostė ašaras, draugės išėjo namo.

Parėjusi į savo kambarį, Sigutė atsisėdo minkštojon kėdėn ir tik žvalgėsi. Jos žvilgsnis užkliuvo už Angelo Sargo paveikslo. Dar kartą pasižiūrėjusi į paveikslą, Sigutė greit nusikabino jį ir išskubėjo pas močiutę.

Močiutė, rūpestingai pažvelgusi į Sigutę, paklausė:

— Sigut, kas yra? Ar dar labai skauda?

— Skaudėt tai skauda, močiut, bet va, Jis manęs visai neapsaugojo! – atsakė Sigutė paduodama močiutei Angelo Sargo paveikslą.

— Žiūrėk, šitas Angelas Sargas tuos vaikelius, einančius per braškantį tiltelį, beveik už rankų laiko, o kur buvo mano Angelas Sargas, kai puoliau?

— O, jis buvo visai prie tavęs, – atsakė močiutė.

— Kaip?

— Sigute, atsisėsk, pakelk skaudančias kojytes ant mažojo suolelio, ir aš tau papasakosiu.

Angelai yra Dievo kūriniai, sukurti dar prieš žmogų. Jie yra dvasinės būtybės, todėl mes jų nematome, nors jų yra ir labai, labai daug. Kiekvieną kartą, kai gimsta šeimoj kūdikėlis, Dievas išsiunčia tai mažai sielai Angelą Sargą, kuris būna su tuo žmogum visą gyvenimą.

— Tai ką Angelas Sargas veikia, močiut? – paklausė Sigutė.

— Ogi, jis myli tave, globoja ir saugo nuo pikto. Gerasis Dievas, mylėdamas mus, skyrė kiekvienam po Angelą Sargą meiliai mums padėti. Jis yra tavo geriausias draugas.

— Tai kodėl mano Angelas Sargas nepadėjo man šį kartą?

— Sigute, ar tu kartais nenorėjai būti vikresnė už savo drauges, pasirodyti prieš jas? Angelas Sargas tikriausiai tau kuždėjo: „Nesiskubink. Jūs visos būsit miklesnes po ilgesnių pratybų.“ Jis negalėjo tavęs apsaugoti nuo kritimo, nes nebuvai dar pasiruošusi tokiam greitam šokinėjimui.

— Gal?... – susimąstė Sigutė.

— Sigute! Poryt, spalio 2-ą dieną, yra Angelų Sargų šventė. Tą

dieną mes ypatingai padėkosim gerajam Dievui už Angelus Sargus.

Sigutė, pasakiusi močiutei ir tėveliams „labanaktis“, sugrįžo į savo kambarėlį. Angelo Sargo paveikslą pakabino atgal į tą pačią vietą ir atsiklaupė pasimelsti. Jos širdeleje buvo daug šviesiau ir keliukai skaudėjo daug mažiau. Baigdama poterėlius, ji dar kartą pasižiūrėjo į Angelo Sargo paveikslą ir sukuždėjo:

— *Angele Sarge,
Man paskirtasis,
Būk su manim
Tu, mano gerasis.
Vakarą, naktį,
Rytą ir dieną
Saugoki mano
Žingsnį kiekvieną.
Ir, ir... atsiprašau.
Amen.*

* * * * *

būtybė	–	gyvas padaras;
kuždėti	–	šnibždėti, kuštėti, šlamėti;
miklus	–	vikrus, mikrus;
pavakarys, pavakarė	–	laikas apie vakarą;
vikrus	–	sugebantis greitai ką nors daryti.

IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO

NEMUNO LEGENDA

Vanda Frankienė

Tai buvo labai seniai, taip seniai, kad nebeatmena mūsų seneliai nei proseneliai. Lietuva tada buvo didžiųjų girių kraštas. Tose giriose galingi medžiai vienas šalia kito augo, o jų viršūnės dangų rėmė. Šakos gi jų buvo taip tankiai susipynusios, kad neleido saulei į girių gilumą pažvelgti. Tose giriose ramiai gyveno įvairiausi žvėrys ir žvėreliai: briedžiai, vilkai, lokiai, stumbrai, lapės, bebrai, kiškiai, lūšys ir dar daug kitokių. Medžių šakose čiulbėjo, ulbėjo galybės mažų ir didelių paukščių. Po medžiais grybai karaliavo, žolynuose bruknės ir mėlynės sirpo. Tų girių

valdovas buvo karalius Girinis – tikras galiūnas ir milžinas. Jis saugojo ir globojo medžius, žvėris ir paukščius. Girinį nepaprastai mylėjo girių gyventojai: paukšteliai jį sutikdavo linksma giesmele, voverytės jį riešutais vaišindavo, lapės rodydavo jam savo mažus vaikelius, briedžiai jį visu keliu lydėdavo, o kiškiai meiliai kopūstėlių siūlydavo. Karalius Girinis linksmam keliaudavo per girias, visus jų gyventojus globodamas ir mylėdamas.

Turėjo girių valdovas sūnų, kurį nepaprastai mylėjo. Jo vardas buvo Nemunas. Kol mažas buvo, sūnelis augo laimingas girių prieglobstyje, laisvas kaip paukštelis. Jo patalėlis buvo minkštos, žalios samanėlės, jo draugai – voverytės, kiškiai ir kiti žvėreliai. Turėjo jis ir žirgelį – briedį tvirtaragį, o ant peties berniukui drąsiai nutūpdavo paukšteliai ir čiulbėdavo, ulbėdavo, gražių gražiausias pasakas jam sekdavo.

Užaugo Nemunas dailus ir tvirtas. Jo mėlynos akys taip maloniai gerumu spindėjo, kad kur jis pasirodydavo, visus į save patraukdavo. Nors ir labai mylėjo Nemunas žaliąsias girias, bet pajuto ilgesį širdyje ir panorą pažinti platųjį pasaulį. Ir vieną dieną jis išėjo iš girių karalystės. Išėjęs pasveikino saulę, pabučiavo žemę ir, iškėlęs rankas į dangų, tarė:

— Nežinia kodėl, bet labai myliu šį kraštą ir noriu būti jo valdovu!

Išgirdo jis galingą balsą iš dangaus aukštybių:

— Tai tavo tėvynė – Gintaro šalis. Valdyk ją ir mylėk!

Prasiskleidė balšvi pūkiniai debesėliai, ir šviesus Visagalio veidas palaimino Nemuną. Nudžiugo Nemunas, padėkojo Dievui ir kupinas ryžto puolė prie darbo: dieną ir naktį nešė akmenis, statė pilį. Kai saulė močiutė trisdešimtą kartą jam labai rytą tarė,

Nemunas galiūnas ją pasveikino jau iš pilies bokšto. Ir rinkosi žmonės aplink tą pilį, stebėjosi ja ir jos valdovu, o Nemunas juos drąsino ir ragino:

— Statykite sodybas, gyvenkite ramiai, aš jums padėsiu, ir jūsų niekas nenuskriaus, nes mano tvirtos rankos ir meilės pilna širdis jums ir šiai žemei.

Ir statėsi žmonės sodybas, augo kaimai, o jų gyventojai buvo laimingi. Ant kalnų atsirado šventovės, vaidilutės saugojo šventąją ugnį, dainiai kanklėmis šlovino Gintaro šalį, Baltijos karalienė Jūra jiems gintarą dovanodavo, girios juos rengė ir maitino. Laiminga buvo Gintaro šalis!

Bet vieną kartą užpuolė šalį baisūs žmonės, geležimis, šarvais apsidangstę, jie it pabaisos puolė nekaltus žmones. Nemunas valdovas priglaudė moteris ir vaikus savo pilyje, o pats su būriu vyrų puolė priešą. Neturėjo jie šarvų nei gerų ginklų, tačiau taip narsiai kovėsi ir taikliai laidė strėles, kad priešas, išsigandęs vyrų milžinų, ir ypač jų narsaus valdovo, pabėgo. Ramybė ir džiaugsmas vėl apgaubė Gintaro šalį, o žmonės dar labiau pamilo savo valdovą Nemuną, kuris galėjo net gyvybę paaukoti, juos begindamas. Nemunas tik vieno tenorėjo – čionai amžinai gyventi, šalį ir jos gyventojus nuo priešų ginti, jiems laimę nešti. Praėjo metai, apmiršo visi žiaurųjį priešą ir ramiai gyveno. Kartą susirinkę visi į šventovę meldėsi, prašydami palaimos naujai vaidilutei, kuri stovėjo it baltoji lelija. Tai Danguolė, šešiolikos metų mergaitė, Krivių Krivaičio mylimiausia sesutė. Tik staiga pasigirdo baisus riksmas, įpuolė į šventovę šarvuoti vyrai, užmušė vaidilą, pagriebė vaidilutę, kartais kapojo moteris ir vaikus. Šventovės duryse jiems kelią pastoję galiūnas Nemunas ir rūsčiu

balsu sušuko:

— Paleiskite šventąją mergelę ir nešdinkitės iš Gintaro šalies! Taip taręs, puolė priešą. Jam padėjo narsūs jo vyrai. Užvirė kova. Nemunas savo krūtine užstojo moterims ir vaikams taikomus smūgius. Jo narsumas, drąsa silpnino šarvuotąjį priešą. Vis dėlto tų priešų buvo devynios galybės, išmigo kalavijas ir Nemuno krūtinėn... Upeliu paplūdo kraujas, jo geros, mėlynos akys ėmė temti.

— Kaip norėčiau dar pagyventi, aš taip myliu tave, tėvyne – Gintaro šalele, – mirdamas kuždėjo Nemunas.

Prasiskleidė dangaus debesėliai, pasirodė šviesus Dievo veidas, pasigirdo iš aukštybių balsas:

— Gyvenk amžius ir puošk Gintaro šalį: būk upių karaliumi, Nemune auksaširdi!

Ir įvyko stebuklas: sutvisko nepaprasto grožio upė, kurią žmonės savo mylimojo valdovo – Nemuno vardu pavadino. Ir teka, bėga Nemunas per Gintaro šalį, ir pasakoja, šnara jo vandenys apie garbingą Lietuvos praeitį. Glaudžiasi prie Nemuno daug upių ir upelių, klausosi jo nuostabiai gražių pasakojimų kaip protėviai gynė savo Tėvynę. Klausosi miškai, pakrantėse žydinčios gėlės, virš jų plazdantys margaspalviai drugeliai, į padangę kylantys paukščiai giedorėliai.

Sapnas

Justinas Marcinkevičius

Sapnavau, sapnavau,

Kad Mėnulyje buvau.

— Ką gi tu matei Mėnuly?

— Ten saldinių krūvos guli,

Plaukia upės limonado,

Stovi kalnas šokolado,

O ledų, o ledų —

Vos gali paeit – slidu!

Puoliau valgyt ir laižyti,

Net širdis apsalo...

Bet pažadino mamytė:

Pusryčiai ant stalo...

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

LIETUVOS SPORTININKAI ATLANTOJE

Jau ir po Olimpinių žaidynių

Greitai prašvilpė 26-sios olimpinės žaidynės Atlantoje. Rodos neseniai stebėjome jų atidarymą, o po 17 dienų – rugpjūčio 4 d. vakare televizorių ekranuose matėme jų uždarymą. Žaidynėse rungtyniavo apie 11 tūkstančių sportininkų iš 197 valstybių, kurie čia išsidalino medalius už laimėjimus. Kaip jau visada yra – laimėjusieji buvo patenkinti

ir džiaugėsi, o pralaimėjusieji arba geriau pasakius – prizinių vietų nelaimėjusieji liūdėjo ir dažnai verkė dėl nepasisekimo.

Tačiau sporte taip jau yra, nes ne visi gali išeiti laimėtojais. Net ir tie, kurie labai stengiasi ir dideles pastangas rodo – nevisada laimi. Bet visada yra progų ateičiai, jeigu tik yra noras, pasišventimas ir užsispyrimas. Po keturių metų, tolimoje Australijoje, Sidnio mieste įvyks 27-ji olimpiada, tad nelaimėjusiems bus proga vėl išbandyti savo jėgas: čia bus galima pasireikšti ir tiems, kurie Atlantoje negalėjo varžytis. Kaip žinome, į olimpiadas susirenka tik geriausieji pasaulio sportininkai, o į

tokių tarpą pakliūti juk nėra lengva.

* * * *

Mes, kurie stebėjome šias žaidynės televizorių ekranuose, neviską juose matėme. Tačiau įspūdingas buvo jų atidarymas pirmąjį vakarą, o jam nelabai nusileido ir uždarymo iškilmės. Atidaryme matėme daug jaunimo ir net vaikų, kurie čia šoko, dainavo ar kitaip reiškėsi. Jų dalis – tai būsimieji olimpiečiai, kurie užims į atsargą išeinančiųjų vietas.

Televizijoje labai norėjome matyti ir Lietuvos sportininkų veidus, jų pasirodymus. Tačiau mažai jų ten išvydome. Ir, aišku,

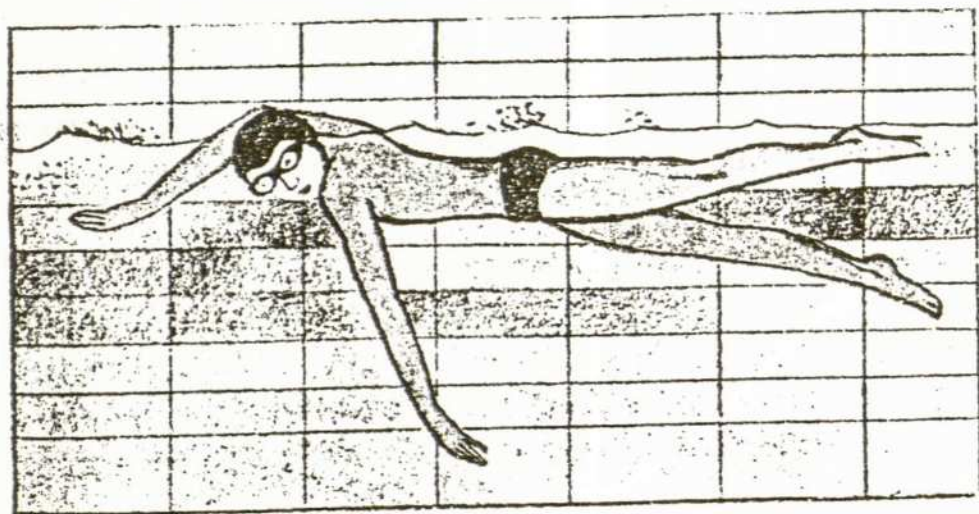
sunku buvo daug ko tikėtis, nes Lietuva tebuvo tik viena iš 197-nių olimpiadoje dalyvaujančių valstybių, o be to neturinti pasaulinės klasės sportininkų, žinoma, išskyrus krepšininkus, kurie Atlantoje pakartojo Barselonoje iškovotą III vietą ir vėl pasipuošė bronzos medaliais. Tikėtis aukso mūsų krepšininkai negalėjo, nes čia

dominavo amerikiečių „Dream team“, o sidabrą iš mūsų paveržė galinga Jugoslavijos komanda. Tačiau Lietuvos krepšininkai Atlantoje nugalėjo kai kurių žymiai didesnių valstybių: Kroatijos, Angolos, Kinijos, Graikijos, Australijos krepšininkus. Lietuviai narsiai kovojo su JAV „Dream team“ ir jai pralaimėjo pačiu mažiausiu skirtumu iš visų žaidusiųjų tarpo. Smagu buvo stebėti mūsų krepšininkus televizijoje, kada jie

rungtyniavo su amerikiečiais (nors ir nepilnas rungtynes rodė), o vėliau matyti juos gaunant bronzos medalius. Džiaugsmas ėmė, kuomet kartu su JAV ir Jugoslavijos vėliavomis kilo ir lietuviška trispalvė.

Tačiau gal kiek teko nusivilti, kad kiti Lietuvos sportininkai medalių nelaimėjo, nors kai kurie buvo pirmuose dešimtukuose. Tai dviratininkė Jolanta Polikevičiūtė ir disko metikas Virgilijus Alekna (penktosios vietos). Kita dviratininkė Rasa Mažeikytė užėmė 6-ją vietą, o disko metikas Vaclovas Kidykas – buvo aštuntas. Pažymėtinas yra Rasos Mažeikytės pasirodymas, kuomet ši 20-metė sportininkė pelnė Lietuvos rekordą, tad jos dar laukia graži ateitis. Į dešimtuką pateko (aštunta) šuolyje į aukštį Nelė Žilinskienė.

Taip pat reikia išskirti ir 19-metį panevėžietį plaukiką Darių Grigalionį, kuris 100 m. plaukime irgi viršijo Lietuvos rekordą ir antrajame finale buvo penktas, o tarp visų plaukikų – tryliktas. Plaukime labai nesisėkė žymiausiam Lietuvos plaukikui – Raimundui Mažuoliui (jis atidarymo vakarą nešė Lietuvos vėliavą), iš kurio 50 metrų plaukime buvo tikimasi medalio.

Amerikiečių spaudoje neigiama prasme nuskambėjo lietuvaitės dviratininkės Ritos Razmaitės už būk tai neleistino stimulatoriaus („dopingo“) naudojimą. Kaip vėliau apeliaciniame teisme paaiškėjo, tas jos „neleistinas“ stimulatorius nebuvo įtrauktas į nenaudotinių vaistų tarpą ir ji su keliais kitais nubaustaisiais buvo išteisinta ir jos garbė atstatyta. Tačiau dalis jai padarytos skriaudos liko. Bet čia yra, turbūt, neišvengiamas dalykas, nes sporto varžybose sunku yra apsisaugoti nuo galimų sužeidimų o taip pat ir kitokių nemalonumų, kurie gali ateiti su dalyvavimu sporte. Bet tikrieji užsigrūdinę sportininkai į tai nekreipia daug dėmesio ir tęsia veiklą savo pamėgtose varžybose.

Nors, kaip minėjome, Lietuvos sportininkai nepasiekė didelių pergalių, o tokių net sunku buvo tikėtis, tačiau jos vardas gana dažnai sužibėdavo televizijoje ar spaudos puslapiuose, ypatingai, kuomet būdavo pateikiami rezultatai įvairiose sporto šakose. Čia mes po sportininko vardo ir pavardės dažnai išvysdavome žodį „Lithuania“. O tas jau daug ką pasako. Tikras olimpinis idealas ar šūkis sako, kad nėra svarbu laimėti, o tik dalyvauti. Ta mintis rodo, jog olimpinių žaidynių tikslas nėra vien tik juose pasiekti laimėjimai, o žymiai svarbiau yra jose dalyvavimas. Aišku, dabar tas praktikoje nėra madoje, nes kiekvienas bet kokia kaina siekia pergalių. Ypatingai tas pastebima, kuomet į olimpinį sportą atėjo profesionalai sportininkai, kuriems pinigai yra pats pagrindinis tikslas. Bet ar to dabar galima išvengti?

Dabar lauksime 27-ųjų olimpinių žaidynių, kurios vyks 2000-aisiais metais Australijoje. O norint į jas pakliūti ar jose geriau pasirodyti – reikia jau šiandien pradėti ruoštis.

Zuikis puikis

Eduardas Mieželaitis

Šimtas zuikių
Susirinko —
Net žalia
Girelė linko.

Pakalbėję,
Pasitarę,
Jie mokyklą
Atidarė.

Ir zuikienė
Nuo Vyžūnų
Leido mokslan
Savo sūnų.

Zuikė
Triūsė,
Maudė,
Prausė
Ilgaūsį
Ilgaausį.

Siuvo kelnes
Ir liemenę
O liemenėje —
Kišenę.

Kepuraite
Jam uždėjo,
Į mokyklą
Palydėjo...

— Argi oras
Ne puikus?
Bėgtum lėktum
Į laukus.

Jis – kuprinę
Ant pečių
Ir nurūko
Takučiu.

Bėga zuikis.
Žydi gėlės.
Čiulba ulba
Volungėlės:

— Neviliokit,
Nevalia. –
Ir nukūrė
Pievele.

Pamokas išmokę
Puikiai,
Susirinko klasėj
Zuikiai.

Sėdi klasėje
Po du,
Rašo zuikiai
Be klaidų.

Zuikis
Mokosi
Gerai.
Pasakyk,
Kaip tu darai?

Kas skaito rašo – duonos neprašo

* * * * *

Knygelių prašymas

— Neimkite, vaikai, mūsų nešvariomis rankomis. Kai sutepsite mus, mes būsime negražios. Tada neims mūsų kiti vaikai skaityti. O mes labai norime, kad mus visi skaitytų.

— Neplėšykite mūsų: tai mums labai nesveika.

1	L		P		R		T		S
2	K		R		L		I		Ė
3	Ž		L		I		I		
4	B		L		N		I		
5	K		T		N		S		
6	B		L		I		A		
7	E		L		T				
8	P		L		D				
9	N		M		N		S		
10	V		L		I		S		
11	G		N		A		A		
12	Š		U		U		A		
13	B		R		I		K		S
14	K		E		Š		N		S

Surašykite praleistas raides.

1. Priešpaskutinis metų mėnuo.
2. Karaliaus dukrelė.
3. Garsi Lietuvos krepšinio komanda iš Kauno.
4. Antrasis pavasario mėnuo.
5. Piešinėlyje pavaizduotas naminis gyvūnas.
6. Jūra skalaujanti Lietuvos krantus.
7. Medelis puošiamas prieš Šv. Kalėdas.
8. Naktinis paukštis didelėmis akimis.
9. Didžiausia Lietuvos upė.
10. Lietuvos sostinė.
11. Geltoni jūros pakrantėje randami „akmenukai“.
12. Daiktas imamas einant į medžioklę.
13. Nedidelis vaikas.
14. Amerikoje ir Lietuvoje populiarius žaidimas su kamuoliu.

Dainius Pipynė
(Biržai)

Spalio 31 dieną Amerikoje švenčiama Kaukių diena. Raidžių ieškinyje surask šias „kaukes“.

ufonautas	kaukas	lėlė	katė	moliūgas
karalaitė	ragana	kareivis	padavėja	balerina
velnias	kūdikis	daktaras	kalinys	juokdarys
	griaučiai		indėnas	

Č	Ū	Š	H	P	K	S	V	R	A	D	K	O	U	J
I	L	O	V	U	V	A	A	K	A	U	K	A	S	O
T	V	U	N	B	M	J	U	N	I	Ė	V	H	T	M
S	E	Ė	Š	U	Ė	I	U	K	Š	L	B	Ė	S	Ė
Ū	L	O	Y	V	F	I	A	I	Č	U	A	I	R	G
Ž	N	O	A	N	S	O	U	Ū	K	I	L	A	P	T
O	I	D	S	E	A	L	N	R	Č	A	E	G	Y	Y
N	A	D	A	M	R	I	J	A	U	O	R	O	Ą	I
P	S	Y	N	Y	A	Š	A	G	U	R	I	E	K	Š
A	M	S	Y	O	T	J	I	A	T	T	N	Ū	I	L
D	U	O	J	Ū	K	R	K	N	A	Y	A	Č	B	A
I	N	D	Ė	N	A	S	N	A	S	V	Ė	S	A	K
T	A	S	Č	I	D	U	R	A	R	L	E	N	A	K
A	S	S	O	Ė	I	D	G	Ė	I	E	V	R	A	S
Ū	Y	Š	Ū	L	D	Ū	A	R	Ž	O	A	R	Ė	I
Č	N	K	N	Ė	I	I	N	I	Š	L	A	P	E	K
L	I	I	O	L	N	I	E	N	A	R	E	K	R	I
Ū	L	T	O	A	M	A	Y	I	A	D	I	Ė	D	
Ė	A	M	V	I	T	C	T	M	Z	A	K	Ė	G	Ū
M	K	U	S	Ū	Č	Ė	S	I	V	I	E	R	A	K

Rugsėjo mėnesio kryžiažodžio atsakymai:

skersai – 4. popierius 5. molis 7. žemėlapis 9. dvejetukininkas
 11. trintukas 12. rašalas 13. sąsiuvinis;
 išilgai – 1. drožtukas 2. šratinukas 3. klijai 5. mokinys
 6. skambutis 8. pieštukas 9. diktantas 10. kreida

- Kokių gyvūnų tu norėtum būti? – klausia močiutė anūko.
- Gorila, – atsako šis.
- Gorila? – stebisi močiutė. — Juk jos tokios didelės ir negražios, o tu toks puikus ir mažytis.
- Bet jos laipioja medžiais ir valgo bananus, – nesutinka anūkėlis.

- Ko tu verki, Onutė? – klausia mama.
- Aš valiau paukštelio narvelį ir paukštelis kažkur prapuolė, – skundžiasi ši.
- O kuo tu valei narvelį?
- Aš siurbiau jį dulkių siurbliu, – paaiškino mažylė.

- Vytuk, kiek kartų tau sakytą: netiesk rankų per visą stalą, juk turi liežuvi, – barasi tėvas pusryčiaujant.
- Aš žinau, bet su ranka patogiau, – aiškinasi Vytukas.

Gydytojas sako Rūtelei:

- Tavo gerklutė paraudusi.
- Bet sniegėlį aš valgiau baltą, – sako Rūtelė.

Jonukas:

- Pažiūrėk, mama, tas žmogus ant galvos neturi nei vieno plaukelio.
- Nekalbėk taip garsiai, jis gali išgirsti, – sako mama.
- Negi jis šito nežino?

NERINGA

DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Danguolei Varnienei – 10 dol.

Zenonui Petreikiui – 5 dol.

Lithuanian Educational Council of the USA
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441 Tel. 708 - 301-6410

eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė 1996 spalīs eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė